

การพัฒนาแบบการประเมินตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สารที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว (งานประดิษฐ์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

The Development of Authentic Assessment Model on Pratomsuksa 6 Stand 1: Living and Family (Artwork) of Occupation and Technoogy Learning Area of Surin Primary Educational Service Area Office 1

พนิดา ยิ่งกล้า*

Panida Yingkla

ดร.ทองสุข วันแสน**

Dr.Thongsook Wansaen

ดร.เกื้อ กระแสโสม***

Dr.Guae Krasaresom

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สารที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว (งานประดิษฐ์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ให้เป็นรูปแบบที่มีคุณภาพโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาใน 4 ขั้นตอนคือขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบ ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบให้เป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบครบถ้วน 4 องค์ประกอบคือเหตุผลและความเป็นมา วัตถุประสงค์วิธีการประเมินและแนวทางการประยุกต์ใช้โดยรูปแบบดังกล่าวมีคุณภาพใน 2 ด้าน คือด้าน คุณลักษณะและด้านการนำไปใช้ดังนี้ 1) คุณภาพด้านคุณลักษณะรูปแบบการประเมินมีคุณภาพใน 2 ด้าน คือ ด้านองค์ประกอบพบว่ามีความสมบูรณ์ในองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน และแนวทางการประยุกต์ใช้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านคุณลักษณะที่ดีใน ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสมความสอดคล้อง และความเป็นไปได้ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ใน ระดับมาก 2) คุณภาพด้านการนำไปใช้ รูปแบบการประเมินมีคุณภาพดังนี้คือ ด้านความเที่ยงตรงและความ เชื่อมั่นของผลการประเมินผู้เรียนตามรูปแบบการประเมินพบว่ามีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง ด้านกระบวนการนำไปใช้พบว่า มีความสะดวก คล่องตัวในทุกขั้นตอนและด้านความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มี ต่อรูปแบบพบว่าผู้เกี่ยวข้องคือ ครูผู้ใช้รูปแบบ นักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบทั้งในด้าน องค์ประกอบและผลการนำไปใช้ของรูปแบบ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทุกกลุ่ม

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

*** อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

คำสำคัญ: การประเมินตามสภาพจริง / การพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริง

ABSTRACT

The purpose of this study was to develop an authentic assessment model for Grade 6 students learning “Occupation and Technology Learning Area” of Strand 1: Living and Family (Artwork) of Surin Primary Educational Service Area Office 1 with 4-step research and development process: studying the data-based, creating and developing the model, trying out the model, developing the model into a complete one. The authentic assessment model was developed into two quality aspects: characteristics and the implementation. In terms of characteristics, there were components and good characteristics. The components quality consisted of 4 components; principle and rationale, objectives, operation of authentic assessment, and application, which were at high level in overall component. In relation to good characteristics, There were 4 aspects; accuracy, propriety, congruency and feasibility, which were at a high level in overall and each aspect. In terms of implementation, the validity and reliability of students’ authentic assessment of the model were at a high level. The qualitative application process was convenient to apply. Also, the satisfaction of the related people (teachers, students and guardians) towards the component and the result of the use of the model was in the range of high to the highest levels in all groups.

Keywords: Authentic Assessment / Authentic Assessment Model

ความเป็นมาและความสำคัญของวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่ให้การรอบการทำหลักสูตรของแต่ละโรงเรียนตามความต้องการของโรงเรียน และชุมชนที่แตกต่างกันโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพและเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงานและมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 204-209) สอดคล้องกับกระบวนการจัดการศึกษา ในส่วนของการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และตัวชี้วัดที่สำคัญคือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 3) ดังนั้นการวัดและการประเมินผลที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุดคือ การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งเป็นวิธีการประเมินที่เน้นงานที่ผู้เรียนแสดงออกในภาคปฏิบัติ (Performance) เน้นการสังเกตกระบวนการเรียนรู้ (Process) ที่ผู้เรียนเลือกใช้ในการลงมือปฏิบัติงาน เน้นคุณภาพของผลผลิต

(Product) ที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้สำเร็จตามศักยภาพของตน ที่สะท้อนให้เห็นถึงสัมฤทธิ์ผลและความก้าวหน้าทางการเรียนเป็นรายบุคคลตลอดช่วงชั้นของหลักสูตร (เอกรินทร์ สีมหาศาล และสุปรารณา ยุกตะนันท์, 2546, หน้า 14) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของพิชิต ฤทธิ์จัญญ (2551, หน้า 86-87) ที่ว่าการประเมินตามสภาพจริงไม่เน้นเฉพาะทักษะพื้นฐาน แต่ให้ผู้เรียนผลิต สร้างหรือทำงานที่เน้นทักษะที่ซับซ้อน เน้นงานที่ใช้ความคิดระดับสูง เช่น การอธิบาย การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ตั้งสมมติฐาน การอภิปรายผล การประเมินค่า และเป็นงานที่มีเนื้อหาซับซ้อนเปิดโอกาสให้มีการโต้แย้ง สร้างคำอธิบาย แนวคิดของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อน ทักษะการทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงโดยมีผู้เกี่ยวข้องในการประเมินหลายฝ่าย และเกิดขึ้นได้ในทุกบริบทเท่าที่จะเป็นไปได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2554, หน้า 101)

จากการพิจารณาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Testing : O-NET) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ปีการศึกษา 2552, 2553 และ 2554 พบว่า มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 50.69, 51.26 และ 55.54 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับชาติ (กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. 2555 : 5) จากผลการประเมินดังกล่าวเป็นผลมาจากการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเท่าที่ควร การประเมินในระดับชั้นเรียนไม่ได้มาตรฐาน มีการประเมินผลที่ไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งถ้าหากมีการประเมินระดับชั้นเรียนที่ดี ก็ย่อมจะทำให้ผลการประเมินระดับชาติดีขึ้นด้วย สอดคล้องกับผลการศึกษาศาภาพการพัฒนาศูนย์โรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนเครือข่ายการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ซึ่งพบว่า โรงเรียนในสังกัดมีการจัดการเรียนการสอนของที่เน้นการประเมินตามสภาพจริงจำนวน 64 โรง จากโรงเรียนทั้งหมด 295 โรง นอกจากนี้โดยภาพรวมยังพบว่าในแต่ละโรงเรียนยังไม่ปรากฏชัดเจนว่า มีการประเมินตามสภาพจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีที่เป็นรูปธรรม และยังไม่มียุทธศาสตร์การประเมินตามสภาพจริง สำหรับใช้ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามธรรมชาติตรงกับกระบวนการเรียนการสอนที่นักเรียนได้รับ ในการวัดและประเมินผลการศึกษา ยังคงเป็นการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามที่สถานศึกษากำหนด ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนคือ ผู้สอนมักแยกการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลออกจากกัน ซึ่งในการประเมินตามสภาพจริงในห้องเรียน ที่เป็นชิ้นงานยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร การประเมินตามสภาพจริงในห้องเรียนส่วนใหญ่จะปล่อยอิสระและประเมินไม่จริงจัง (นิภา แสนสุข, 2552, หน้า 125)

นอกจากนี้ผลการศึกษาศาภาพการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ดังกล่าวข้างต้น ยังพบว่าการวัดและประเมินผลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการใช้ข้อสอบ ซึ่งไม่สามารถสนองเจตนารมณ์การเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนคิด ลงมือปฏิบัติด้วยกระบวนการหลากหลาย เพื่อสร้างองค์ความรู้ การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด รวมทั้งยังพบว่า มีการประเมินตามสภาพจริงจากการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เป็นระบบ และยังไม่มียุทธศาสตร์การประเมินตามสภาพจริงที่ชัดเจน ที่จะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประเมินตามสภาพจริงได้ สอดคล้องกับที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา การวิจัยรูปแบบการประเมินตามสภาพจริง จากงานวิจัยของอัจฉราวดี สวัสดิ์สุข (254, หน้า 160 – 175) ; สุปรารณ์ เพชร (2553, หน้า 81 – 87) ; เพ็ญศรี วรศิริ (2550, บทคัดย่อ) และพวงเพชร

ชาวปลอด (2546, หน้า 84 – 87) พบว่าในการจัดการเรียนการสอนถึงแม้ว่าจะได้ผลการประเมินตามสภาพจริง แต่ก็ยังได้ผลไม่ชัดเจนพอที่จะเป็นแบบอย่างได้ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงพิจารณาเห็นว่า ถ้ามีการพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงที่เป็นระบบในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี น่าจะทำให้การวัดและการประเมินมีประสิทธิผลมากขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้หน่วย บาดิแกนสวยด้วยมือเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นตัวแทนของสาระในการพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริง โดยผู้วิจัยคาดหวังว่าผลจากการพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงในครั้งนี้ จะช่วยให้กระบวนการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงในสถานศึกษามีระบบแบบแผน สามารถนำไปใช้ในการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว (งานประดิษฐ์) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ดังนี้ 1) มีคุณภาพด้านคุณลักษณะใน 2 ด้านคือ 1) มีคุณภาพด้านองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ วิธีประเมิน และแนวทางการประยุกต์ใช้ และมีคุณภาพด้านคุณลักษณะที่ดีครบ 4 ด้าน ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้ 2) มีคุณภาพด้านผลการนำรูปแบบไปใช้ ในด้านความเที่ยงตรงของผลการประเมินผู้เรียนตามรูปแบบ ด้านความเชื่อมั่นของผลการประเมินผู้เรียนตามรูปแบบ ด้านกระบวนการนำรูปแบบไปใช้ และด้านความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบ ผ่านการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญในระดับมาก และ 2) มีคุณภาพในด้านการนำไปใช้ไปตามเกณฑ์กำหนด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ดำเนินการวิจัยดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนาใน 4 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตามสภาพจริง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน และสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำนวน 167 คน ซึ่งมีประเด็นการสอบถามความคิดเห็นในด้านครูควรมีความรู้ความเข้าใจการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและด้านความจำเป็นที่ต้องมีการประเมินตามสภาพจริงเครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) แบบบันทึกการศึกษาเอกสาร 2) แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นครูผู้สอน เครื่องมือวิจัยทุกรายการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คนมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80 - 1.00 และมีความเหมาะสมด้านความชัดเจนใช้ภาษาเข้าใจง่ายอยู่ในระดับมากวิเคราะห์ข้อมูลโดยการประมวลสรุปเนื้อความ และหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลจากแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบ โดยการยกร่างรูปแบบจากข้อมูลพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านคุณลักษณะใน 2 ด้าน ประกอบด้วย คุณภาพด้านองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน และแนวทางการประยุกต์ใช้ และคุณภาพด้านคุณลักษณะที่ดี 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้ แล้วประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมินตามสภาพจริง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และมีความเหมาะสมในด้านความชัดเจนและใช้ภาษาเข้าใจง่ายอยู่ในระดับมากวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ โดยการนำรูปแบบมาทดลองใช้ 2 ครั้ง เพื่อหาคุณภาพของรูปแบบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยทดลองครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปราสาททราดมิตรภาพที่ 58 จำนวน 12 คน และครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแฉกร (ปอเกีย-เพลินอุทิศ 1) จำนวน 13 คน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงที่มีความสมบูรณ์ขององค์ประกอบโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีคุณลักษณะที่ดี 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งในรูปแบบจะมีแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผนพร้อมสื่อประกอบทุกแผน มีคุณภาพด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเครื่องมือประเมินตามสภาพจริง จำนวน 5 ฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-1.00 และมีความเป็นปรนัย (ความชัดเจนในประเด็นคำถาม เกณฑ์การให้คะแนน เกณฑ์แปลความหมาย และเกณฑ์การตัดสิน) โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แบบบันทึกกระบวนการใช้รูปแบบมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และมีความเหมาะสมในด้านความชัดเจนใช้ภาษาเข้าใจง่ายอยู่ในระดับมาก และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ฉบับครูผู้สอน ฉบับนักเรียน และฉบับผู้ปกครองนักเรียน ทุกฉบับมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และมีความเหมาะสมในด้านความชัดเจนใช้ภาษาเข้าใจง่ายอยู่ในระดับมาก วิเคราะห์ข้อมูลโดย 1) หาค่าความเที่ยงตรงของผลการประเมินผู้เรียนตามรูปแบบการประเมินตามสภาพจริงใช้การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ของคะแนนผลการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงกับคะแนนเฉลี่ยปลายปี 2) หาค่าความเชื่อมั่นของผลการประเมินผู้เรียนตามรูปแบบการประเมินตามสภาพจริงจากผู้ประเมิน 2 คน โดยใช้วิธีการหาค่าความสัมพันธ์โดยใช้การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) 3) กระบวนการนำรูปแบบไปใช้ดำเนินการโดยการประมวลสรุปเนื้อหา และ 4) ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบให้เป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ โดยนำผลการทดลองใช้มาวิเคราะห์เพื่อพิจารณาปรับปรุงและพัฒนารูปแบบให้สมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริง การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบให้มีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ 4 องค์ประกอบคือ 1) หลักการและเหตุผล เป็นส่วนที่กล่าวถึงหลักการ เหตุผลและความจำเป็นในการประเมินตามสภาพจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สารที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว (งานประดิษฐ์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้หน่วยบาติกแสนสวยด้วยมือเราเป็นตัวแทนเนื้อหา 2) วัตถุประสงค์ เป็นสิ่งที่มุ่งหวังที่จะประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงครอบคลุมในด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากสถานการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพจริง รวมทั้งมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ 3) วิธีประเมิน เป็นส่วนที่กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการประเมินตามสภาพจริงให้ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อยดังนี้คือ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการประกอบด้วย การศึกษาหลักการ ทฤษฎี การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร และการจัดทำโครงสร้างรายวิชา ขั้นที่ 2 ขั้นกำหนดสิ่งที่ประเมิน ประกอบด้วย (1) การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ (2) การกำหนดกรอบการประเมินตามสภาพจริงพร้อมชิ้นงานการประเมินการตามสภาพจริงซึ่งในที่นี้มีชิ้นงานย่อย 3 ชิ้นคือ การสร้างและการ

ออกแบบลดทอนแบบผ้าบาติก การเขียนลายและการระบายสีบนผ้าบาติก การสร้างสรรค์งานบาติกด้วยเทคนิคการระบายสี และชิ้นงานรวม 1 ชิ้นคือการจัดทำโครงงานผ้าบาติก (3) กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ (4) การสร้างแผนการจัดเรียนรู้ 6 แผนพร้อมสื่อประกอบการเรียนรู้ และ (5) การสร้างเครื่องมือประเมินตามสภาพจริง 5 ฉบับ ขั้นที่ 3 ขั้นตอนการประเมิน ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแผน และการประเมินตามกรอบการประเมินตามสภาพจริง และขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและตัดสินผลการประเมิน เป็นการนำผลการประเมินตามกรอบการประเมินตามสภาพจริงมาสรุปและตัดสินผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดและ 4) แนวทางการประยุกต์ใช้ เป็นส่วนที่กล่าวถึงการนำรูปแบบการประเมินตามสภาพจริงไปปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในเรื่องเดิมเรื่องใหม่และปรับประยุกต์ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

2. ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมินตามสภาพจริง สรุปได้ดังนี้

2.1 คุณภาพด้านคุณลักษณะ รูปแบบการประเมินมีคุณภาพใน 2 ด้านคือ ด้านองค์ประกอบ พบว่ามีความสมบูรณ์ในองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน และแนวทางการประยุกต์ใช้ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านคุณลักษณะที่ดีในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2.2 คุณภาพด้านการนำไปใช้ รูปแบบการประเมินมีคุณภาพดังนี้

2.2.1 ด้านความเที่ยงตรงของการประเมินผู้เรียนตามรูปแบบการประเมินตามสภาพจริง พบว่าอยู่ในระดับสูงทั้ง 2 ครั้งคือ ครั้งที่ 1 เท่ากับ 0.752 ครั้งที่ 2 เท่ากับ 0.829 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 0.70

2.2.2 ด้านความเชื่อมั่นของการประเมินผู้เรียนตามรูปแบบการประเมินตามสภาพจริงพบว่ามีอยู่ในระดับสูงทั้ง 2 ครั้งคือ ครั้งที่ 1 เท่ากับ 0.786 ครั้งที่ 2 เท่ากับ 0.834 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 0.70

2.2.3 ด้านกระบวนการนำไปใช้พบว่า มีความสะดวก คล่องตัวในทุกขั้นตอนคือ

1) ด้านเตรียมการประเมิน พบว่ามีการเตรียมการประเมินเป็นอย่างดี ในด้านการศึกษาหลักการ ทฤษฎี การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร และการจัดทำโครงสร้างรายวิชา การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดกรอบการประเมินตามสภาพจริง การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ การสร้างแผนการจัดเรียนรู้ และการสร้างเครื่องมือประเมินตาม สภาพจริง 2) ด้านการปฏิบัติตามแผน พบว่ามีการปฏิบัติตามการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนดและมีการประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนตามสภาพจริงได้ครบถ้วน สมบูรณ์ตามแผนที่กำหนดไว้ได้ทุกขั้นตอน 3) ด้านการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคพบว่าได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาอุปสรรคจากการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับโครงงาน ผ้าบาติก และแก้ไขปัญหาที่พบจากการประเมินตามสภาพจริงได้ครบถ้วน สมบูรณ์และ 4) ด้านความคล่องตัวในการดำเนินการ พบว่ารูปแบบการประเมินสามารถนำไปใช้ได้ง่าย มีความสะดวกและคล่องตัวในการดำเนินการทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนและการประเมินตามสภาพจริง

2.2.4 ด้านความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบพบว่า ครูผู้ใช้รูปแบบ นักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบทั้งในด้านองค์ประกอบและผลการนำไปใช้ของรูปแบบอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทุกกลุ่ม

อภิปรายผลการวิจัย

1. การอภิปรายผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงให้มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบคือ 1) หลักการและเหตุผลเป็นส่วนที่กล่าวถึง ความจำเป็นในการประเมินตามสภาพจริง 2) วัตถุประสงค์ เป็นสิ่งที่มุ่งหวังที่จะประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงครอบคลุมในด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

จากสถานการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพจริง รวมทั้งมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

3) วิธีประเมินเป็นส่วนที่กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการประเมินตามสภาพจริงให้ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โดยมีขั้นตอนย่อย 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นตอนการดำเนินการประเมิน และขั้นสรุปและตัดสินผลการประเมิน และ 4) แนวทางการประยุกต์ใช้เป็นส่วนที่กล่าวถึง การนำรูปแบบการประเมินตามสภาพจริงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในเรื่องเดิม เรื่องใหม่และปรับประยุกต์ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น จะเห็นได้ว่ารูปแบบการประเมินดังกล่าวเป็นรูปแบบที่มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน สามารถนำไปใช้ได้ เพราะว่าผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การสร้างและพัฒนาแบบการประเมิน การทดลองใช้ และการปรับปรุงให้เป็นรูปแบบที่สมบูรณ์ กล่าวคือในขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำการสอบถามความคิดเห็นครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล นำมาสังเคราะห์เป็นหลักการในการสร้างรูปแบบการประเมินตามสภาพจริง ทั้งในด้านองค์ประกอบ และคุณลักษณะที่ดี จากนั้นจึงสร้างรูปแบบการประเมินตามสภาพจริงขึ้น ตามหลักการดังกล่าว แล้วนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบและประเมิน และผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้รูปแบบการประเมินที่มีความสมบูรณ์ทั้งองค์ประกอบ คุณลักษณะที่ดีตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อนำไปทดลองจึงได้ผลดี มีความสะดวกและคล่องตัวในการดำเนินการ รวมทั้งผู้วิจัยได้ปรับปรุงให้สมบูรณ์และเหมาะสมมากขึ้นโดยใช้ข้อมูลจากการทดลองใช้ จึงเชื่อมั่นได้ว่ารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงที่สร้างและพัฒนาขึ้นในครั้งนี้เป็นรูปแบบที่ดีตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญพิมพ์ สาขรินทร์ (2555, หน้า 170-176) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ซึ่งรูปแบบการประเมินตามสภาพจริง มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบคือ เหตุผลและความเป็นมา วัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน และแนวทางการประยุกต์ใช้ รูปแบบผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก และมีผลการใช้รูปแบบเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงมีคุณลักษณะที่ดีในด้าน ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้

2. การอภิปรายผลการประเมินคุณภาพรูปแบบ มีประเด็นการอภิปรายผลดังนี้

2.1 การอภิปรายผลคุณภาพด้านคุณลักษณะของรูปแบบการประเมินตามสภาพจริง มีประเด็นการอภิปรายคุณภาพด้านองค์ประกอบ และคุณลักษณะที่ดีดังนี้คือ 1) ด้านองค์ประกอบของรูปแบบผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการประเมินตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสมบูรณ์ในองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้วิจัยขึ้นจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยยกกร่างรูปแบบให้มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบคือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ วิธีการประเมิน และแนวทางการประยุกต์ใช้ การประเมินตามสภาพจริงในรูปแบบ มีขั้นตอนและวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินที่เน้นภาระงานหรือผลงานที่มีความซับซ้อนโดยใช้โครงงานผ้าบาติกมีความหมาย มีประโยชน์อย่างแท้จริงแก่นักเรียน ที่ใช้ทักษะหรือความรู้ความคิดระดับสูง มีการบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาหลายสาขา ผู้เรียนมีโอกาสรสร้างองค์ความรู้ที่เป็นของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมิน โดยเฉพาะผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญพิมพ์ สาขรินทร์ (2555, หน้า 170-176) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่าองค์ประกอบรูปแบบมีความสมบูรณ์อยู่ในระดับมาก และมีผลการใช้รูปแบบเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้นจึงน่าจะเชื่อถือได้ว่า รูปแบบการประเมินตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานประดิษฐ์) มีความสมบูรณ์ชัดเจน สามารถนำไปใช้ได้ 2) การอภิปรายผลด้านคุณลักษณะที่ดีผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงมีคุณภาพด้านลักษณะที่ดี 4 ด้านคือด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความสอดคล้อง และด้านความเป็นไปได้ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงที่สร้างขึ้นผู้วิจัยได้วางแผนในขั้นการเตรียมการ ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ศึกษาหลักสูตรวิเคราะห์หลักสูตรกำหนดโครงสร้างรายวิชา กำหนดสิ่งที่ประเมินโดย การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดกรอบการประเมินและกำหนดหลักฐานการเรียนรู้ตามสภาพจริง กำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้กรอบการจัดการเรียนรู้ สร้างแผนการจัดการเรียนรู้พร้อมสื่อประกอบ และการสร้างเครื่องมือประเมินตามสภาพจริง การดำเนินการประเมินโดยจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ และประเมินตามกรอบการประเมินตามสภาพจริงจากนั้นจึงสรุปและตัดสินการประเมิน เมื่อดำเนินการสร้างรูปแบบการประเมินตามสภาพจริงโดยมีคุณลักษณะดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้นำรูปแบบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เพื่อตรวจสอบคุณลักษณะที่ดีในด้าน ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติจากนั้นผู้วิจัยจึงได้ปรับรูปแบบให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้นรูปแบบที่พัฒนาได้นี้จึงมีคุณลักษณะที่ดีที่สอดคล้องกับงานวิจัยของทรงศรี ตุ่นทอง (2545, หน้า 170-150) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักเรียน พบว่า รูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีความเหมาะสมสามารถสื่อความหมายเข้าใจดี มีความเที่ยงตรงครอบคลุมและมีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปรานี เพชรา (2553, หน้า 145-152) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่ารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้มากที่สุด

2.2 การอภิปรายผลคุณภาพจากการนำรูปแบบการประเมินตามสภาพจริงจากการทดลองใช้มีประเด็นการอภิปราย 4 ประเด็นดังนี้ 1) ด้านความเที่ยงตรงของผลการประเมินผู้เรียนตามรูปแบบ จากผลการทดลองใช้รูปแบบทั้งสองครั้งพบว่ามีค่าความเที่ยงตรงของผลการประเมินผู้เรียนตามรูปแบบอยู่ในระดับสูงคือมีผลด้านความเที่ยงตรงของผลการประเมินผู้เรียนตามรูปแบบจากการทดลองใช้ครั้งที่ 1 เท่ากับ 0.752 และครั้งที่ 2 ได้ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.829 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 0.70 จึงยืนยันได้ว่ารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงที่พัฒนาขึ้นมีความเที่ยงตรงในผลการประเมินผู้เรียน สามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาได้ ทั้งนี้เนื่องจากการนำรูปแบบไปทดลองใช้กับนักเรียนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในทางปฏิบัติรูปแบบดังกล่าวนี้สามารถดำเนินการได้จริงครบถ้วนทั้ง 4 ขั้นตอน ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการเตรียมการโดยผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้และออกแบบการประเมินตามสภาพจริง ศึกษาหลักสูตร แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คู่มือครู และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ กำหนดโครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้ดำเนินการยกร่างสิ่งที่ประเมินให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดและกำหนดกรอบการประเมินและหลักฐานการเรียนรู้ โดยการกำหนดงาน ภาระงานที่ต้องประเมินจากชิ้นงานสำคัญซึ่งเป็นชิ้นงานย่อย 3 ชิ้น และชิ้นงานรวมซึ่งเป็นโครงการ 1 ชิ้น ซึ่งเป็นชิ้นงานที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน โดยสะท้อนจากความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยใช้โครงการเป็นสำคัญ ดังนั้นหลักฐานที่จะแสดงร่องรอยของการ

เรียนรู้ตามสภาพจริงก็คือ โครงการ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ที่สะท้อนให้เห็นความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างแท้จริง หรือเป็นหลักฐานที่ได้จากการปฏิบัติงานตามสภาพจริง ที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และสร้างเครื่องมือประเมินตามสภาพจริงดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น นำเครื่องมือประเมินตามสภาพจริงที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบคุณภาพ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ระหว่างดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้ทำการประเมินผู้เรียน นำผลการประเมินมาวิเคราะห์และสรุปผลการประเมิน จากการดำเนินการตามขั้นตอนของการประเมินตามสภาพจริงดังกล่าว ส่งผลให้ผลการประเมินผู้เรียนมีความเที่ยงตรง เป็นรูปแบบการประเมินที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพการวัดและประเมินในด้านความเที่ยงตรง (Validity) ซึ่งไพศาล หวังพานิช (2546, หน้า 9) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดและการประเมินสิ่งใดก็ตามผลที่ได้จะเป็นที่ยอมรับหรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของผลการวัดและประเมินเป็นสำคัญกล่าวคือผลการวัดและประเมินต้องมีความเที่ยงตรง สามารถวัดและประเมินสิ่งที่ต้องการจะวัดและประเมินได้อย่างแท้จริง (Validity) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญพิมพ์ สาขนิษฐ์ (2555, บทคัดย่อ) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่ารูปแบบการประเมินดังกล่าวมีความเที่ยงตรงของผลการประเมินผู้เรียนอยู่ในระดับสูง 2) ด้านความเชื่อมั่นของผลการประเมินผู้เรียนตามรูปแบบจากผลการทดลองใช้รูปแบบทั้งสองครั้งพบว่า มีความเชื่อมั่นของผลการประเมินผู้เรียนตามรูปแบบอยู่ในระดับสูง คือมีผลด้านความเชื่อมั่นของผล การประเมินผู้เรียนจากการทดลองใช้ครั้งที่ 1 เท่ากับ 0.78 และครั้งที่ 2 เท่ากับ 0.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 0.70 จึงเชื่อได้ว่า รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงเมื่อนำไปใช้แล้วมีความเชื่อถือได้ของผลการประเมินผู้เรียนและสามารถยืนยันได้ว่ารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาได้ ทั้งนี้เพราะว่าจากการนำรูปแบบไปทดลองใช้กับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 โรงเรียน สามารถดำเนินการได้ผลที่สอดคล้องกัน และในการพิจารณาว่ารูปแบบมีความเชื่อมั่นของผลการประเมินผู้เรียนตามรูปแบบหรือไม่ ผู้วิจัยพิจารณาจากผลการประเมินผู้เรียน วิเคราะห์โดยการหาความเชื่อมั่นระหว่างผู้ตรวจ 2 คน ซึ่งมีวิธีการคือ นำผลงานของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้รูปแบบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ตรวจให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์ให้คะแนนเดียวกัน นำผลการตรวจออกมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของผลการประเมินผู้เรียนตามรูปแบบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน(Pearson Product Moment Correlation) ได้ผลที่สอดคล้องกัน ดังนั้นจึงยืนยันได้ว่า รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพซึ่งสอดคล้องกับหลักความเชื่อมั่นดังที่ไพศาล หวังพานิช (2546, หน้า 9) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความเชื่อมั่น (Reliability) ว่าการวัดและประเมินผลสามารถให้ผลที่สะท้อนศักยภาพหรือความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนให้มากที่สุด โดยมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนต่าง ๆ เกิดขึ้นน้อยที่สุด คุณภาพดังกล่าวทำให้ผลการวัดและประเมินมีความน่าเชื่อถือ และมีความคงเส้นคงวา (Consistency) ของผลการวัดและสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญพิมพ์ สาขนิษฐ์ (2555, บทคัดย่อ) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่ารูปแบบการประเมินดังกล่าวมีความเชื่อมั่นของผลการประเมินผู้เรียนอยู่ในระดับสูง 3) ด้านกระบวนการนำไปใช้ ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีความสะดวก คล่องตัวในการนำไปใช้ทุกขั้นตอนคือ ด้านเตรียมการประเมิน ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคและ ด้านความคล่องตัวในการดำเนินการทั้งนี้เพราะว่าผู้วิจัยได้เตรียมการเป็น

อย่างดี แม้ว่าในระหว่างการดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้ร่วมประเมินไม่เข้าใจและขาดทักษะเกี่ยวกับการสอนแบบโครงงาน ผู้วิจัยก็รับแก้ไขโดยการร่วมสังเกตการสอนและเป็นที่ปรึกษาตลอดการจัดการเรียนรู้จนครบทุกแผน ทำให้ครูผู้ร่วมประเมินมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู่มากขึ้นช่วยให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามกำหนดเวลาด้วยความเรียบร้อย ซึ่งทำให้กระบวนการใช้รูปแบบมีความคล่องตัวในการดำเนินการ จึงสรุปได้ว่ารูปแบบการประเมินสภาพจริงนี้ มีแนวทางการประเมินที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติจริงในการประเมินได้ จึงถือว่ารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีคุณภาพ ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โทมัส (Thomas, 1994, p. 11) ที่ได้ศึกษาการรับรู้ของครูผู้สอนในกระบวนการประเมินผลตามสภาพจริง โดยในการศึกษาได้สำรวจการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติของครูผู้ที่เป็นผลจากการใช้การประเมินผลตามสภาพจริงในห้องเรียน ผลจากการวิจัยพบว่าครู ผู้สอนเกิดจากการรับรู้ และมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้ รู้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูเปลี่ยนแปลงความเชื่อเกี่ยวกับความรู้ของตนเอง และครูผู้สอนมีความเชื่อว่าได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองมากขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของไมเซนไฮเมอร์ (Meisenheimer, 1996) ได้วิเคราะห์ลักษณะของครูผู้ปฏิบัติการสอนในฐานะผู้ประเมินผลตามสภาพจริง ผลการวิจัยพบว่าครูได้รับการสนับสนุนจากระบบโรงเรียน (Support System) ระบบการสนับสนุนของโรงเรียนสามารถทำให้ครูเป็นนักประเมินผลตามสภาพจริงได้ กล่าวคือ การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการทดลองการให้อิสระในการคิดสร้างสรรค์แก่ครูผู้สอน และการให้ทุนสนับสนุนแก่ครูในการพัฒนาหลักสูตร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเพียทิมพ์ สาขานิษฐ์ (2555, บทคัดย่อ) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่ารูปแบบการประเมินดังกล่าวมีความสะดวกและคล่องตัวในการนำไปใช้ และ 4) ด้านความพึงพอใจในรูปแบบการประเมินของผู้เกี่ยวข้องผลการวิจัยพบว่า ครู นักเรียน และผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบและผลการประเมินอยู่ในระดับมาก จึงกล่าวได้ว่ารูปแบบการประเมินนี้เป็นรูปแบบการประเมินที่มีคุณภาพดีตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบการประเมินตามสภาพจริง เป็นรูปแบบที่มีลำดับขั้นตอนในการประเมินที่ใช้ได้ง่ายคือ (1) ขั้นตอนเตรียมการในการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หน่วยการเรียนรู้ จัดทำโครงสร้างรายวิชา (2) ขั้นตอนกำหนดสิ่งที่ประเมิน ประกอบด้วย การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดกรอบการประเมินตามสภาพจริงและ กำหนดชิ้นงาน/ภาระงาน สำหรับการประเมินผลตามสภาพจริง จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งเครื่องมือประเมินผลย่อย และประเมินผลรวม (3) ขั้นตอนการประเมินผล ประกอบด้วย การประเมินผลย่อยและประเมินผลรวมจากการทำโครงงานในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ (4) ขั้นสรุปและตัดสินผลการประเมิน นำคะแนนจากการประเมินผลย่อยและประเมินผลรวม รวมกันแล้วตัดสินและแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งขั้นตอนดังกล่าว ครูผู้ใช้รูปแบบ นักเรียน และผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการประเมินสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉราวดี สวัสดิ์สุข (2549 : 160-175) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า รูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีความเหมาะสม สามารถสื่อความเข้าใจได้ดี มีความเที่ยงตรง ครอบคลุม และมีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนทำให้ผลการเรียนดีขึ้น โดยทั้งนักเรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเพียทิมพ์ สาขานิษฐ์ (2555, หน้า 151-159) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ซึ่งมีผลการใช้รูปแบบเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผล

การศึกษาความพึงพอใจจากการทดลองใช้รูปแบบ 2 ครั้งพบว่า มีผลการประเมินด้านความพึงพอใจของ ครู นักเรียนและผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ มีดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ด้านนโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ควรส่งเสริม สนับสนุนในแง่การฝึกอบรม เผยแพร่ความรู้ ให้โรงเรียนในสังกัดนำไปใช้เป็นการประเมินระดับชั้นเรียน โดย มอบนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้แก่ศึกษานิเทศก์จัดทำเป็นโครงการพัฒนาครูและผู้เกี่ยวข้องได้เน้น ให้นำรูปแบบการประเมินตามสภาพจริงเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมสัมมนาให้กับครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ นำเอารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงไปใช้ในการประเมินให้มีประสิทธิภาพ

2) สถานศึกษาควรมีนโยบายที่สอดคล้องกับเขตพื้นที่ โดยโรงเรียนให้ความร่วมมือกับ ศึกษานิเทศก์ในการนิเทศติดตาม และร่วมมือในการขยายผลการประเมินตามสภาพจริงให้แก่ครูทุกคนทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำรูปแบบไปใช้ให้มากขึ้น ผู้อำนวยการโรงเรียนมีการติดตามตรวจสอบ และกระตุ้นให้ครูได้นำรูปแบบการประเมินตามสภาพจริงไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลดีกับผู้เรียน

1.2 ด้านครูผู้สอน ในการนำรูปแบบการประเมินตามสภาพจริงไปใช้ ครูต้องเตรียมตัวให้พร้อม ในด้านต่าง ๆ โดยควรศึกษาทำความเข้าใจรูปแบบการประเมินตามสภาพจริงให้เข้าใจก่อนนำรูปแบบไปใช้ ครูต้องเตรียมตัวในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถนำรูปแบบไปใช้ได้อย่างถูกต้อง มีความสะดวก และมีความคล่องตัวครูผู้สอนต้องพัฒนาตนเอง เรียนรู้เกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง โดยนำไปใช้ในการ ประเมินผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ปรับเปลี่ยนแนวทางและทิศทางการประเมินให้ถูกต้อง นำเชื่อถือมาก ขึ้น โดยครูปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากการเป็นผู้กำกับ มาเป็นครูผู้ให้การสนับสนุนส่งเสริม ช่วยเหลือ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในการประเมินตนเอง และครูต้องมีการเตรียมการประเมินก่อนการประเมินผู้เรียนทุกครั้ง

1.3 ด้านผู้เรียน ครูควรย้ำเตือนผู้เรียนรู้บทบาทของตนเองและเข้าใจในการประเมินตามสภาพจริง จึงจะปฏิบัติได้ถูกต้อง โดย ผู้เรียนควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับการชี้แจงของครูเกี่ยวกับหลักและวิธีการ ขั้นตอนการประเมินของรูปแบบ ตลอดจนข้อตกลงเกี่ยวกับการเตรียมการในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน ที่จำเป็นเพื่อให้การประเมินเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดประโยชน์สูงสุดมีการพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระหว่างการเรียนรู้การสอน เพื่อที่จะได้ข้อมูลไว้พัฒนา ตนเองให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาแบบการประเมินตามสภาพจริง ในหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการวิจัยติดตามผลการประเมินตามสภาพจริง

2.3 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงในรูปแบบนี้กับรูปแบบ อื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. (2555). **ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ปีการศึกษา 2554**. สุรินทร์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2554). **การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง**. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ทรงศรี ตุ่นทอง. (2545). **การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักเรียน**. ปรินญานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นิภา แสนสุข. (2552). **รายงานการวิจัยการพัฒนาครูโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนเครือข่ายการวัดและประเมินผล โดยใช้คู่มือการประเมินผลตามสภาพจริง**. สุรินทร์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1.
- พวงเพชร ขาวปลอด. (2546). **การศึกษาผลการวัดและประเมินตามสภาพจริงวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. ปรินญานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2551). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เฮาส์ออฟเคอร์มีส์.
- เพียงพิมพ์ สาขนิล. (2555). **การพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- เพ็ญศรี วรศิริ. (2550). **การพัฒนารูปแบบการประเมินตามสภาพจริงกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ช่วงชั้นที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปรินญามหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ไพศาล หวังพานิช. (2546). **การวัดและประเมินผลการเรียน เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่อง หลักการและวิธีการประเมินตามสภาพจริงรุ่นที่ 2**. (13 มกราคม 2546): 17-26.
- สุปราณี เพชรรา. (2553). **การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. กรุงเทพฯ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : พรึกหวาน กราฟฟิค จำกัด. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และสุปรารณา ยุทธะนันท์. (2546). **การออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินตามสภาพจริง**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บริษัทบุ๊คพอยท์.

- อจรรวดี สวัสดิ์สุข. (2549). การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง
วิชาภาษาไทยของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
(การวัดผลการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Meisenheimer, B. K. (1996, June). Critical Attributes of Teachers Who have Become
Practitioners of Authentic Assessment. **Dissertation Abstract International**,
56(12), 4652A.
- Thomas, S. (1994). “Knowing Learner-Knowing Ourselves : Teacher Perception of
Change in Theory and Practice Resulting from Inquiry into Authentic
Assessment”, **Dissertation Abstracts International**, 55(05), 301.